

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІЙ УЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Щербатюк Анастасія Дмитрівна

студентка спеціальності Початкова освіта,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
scherbatuk11@ukr.net

Тесленко Тетяна Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
scherbatuk11@ukr.net

Актуальність теми визначається Державними актами про освіту (Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р., Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти від 21.02.2018 р.), в яких остання визначається як «основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави» [2, с. 1].

Сьогодні однією з основних проблем освіти є постійне оновлення обсягу знань, стрімкий розвиток «інформаційного суспільства» та впровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій. Це потребує змін форм, методів навчання, застосування програмного забезпечення, що ґрунтується на використанні сучасних комп'ютеризованих інформаційних технологій.

В умовах модернізації системи освіти в Україні суттєво змінюються вимоги до професійної підготовки і діяльності вчителя початкових класів, оскільки «основою всіх перетворень в освіті має стати реальне знання потенційних можливостей дітей, прогнозування потреб і моделей розвитку особистості». Пошуки оптимальних шляхів професійної підготовки вчителів початкових класів проходять в контексті сучасних освітніх парадигм (культурологічної, ціннісної, компетентнісної тощо) [3].

На сучасному етапі розвитку суспільства освіта висуває високі вимоги до педагога. Це зумовлено новими суспільними потребами у світі на початку ХХІ ст. Однією з глобальних цілей інформатизації освіти є підготовка вчителів, які туволодіють високим рівнем застосування мультимедійних технологій, готові застосовувати їх у навчально-виховному процесі й управлінні освітою, беруть активну участь у процесі інформатизації освіти.

Відкритість міжнародного освітнього простору для національної освіти спонукала змінити її основні вектори, відповідно відбулися трансформації безпосередньо в освітньому середовищі ту закладів освіти. Своєю чергою це позначилося на необхідності проведення реформаційних перетворень у системі професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема вчителів первинної ланки освіти. Традиційна система підготовки вчителів вичерпала свої ресурси. Закладений в її основу когнітивний компонент вимагав формування певного комплексу знань, умінь та навичок без урахування компетентнісного підходу, який від початку розрахований на формування кваліфікованого фахівця. Тож вищій педагогічній освіті необхідно підготувати компетентного вчителя.

Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя початкової школи в педагогічному закладі вищої освіти має здійснюватися згідно із Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державними та галузевими стандартами й іншими чинними нормативними документами. Так, підґрунтям змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи є вимоги державних стандартів щодо підготовки фахівців відповідно суспільних потреб, передового педагогічного досвіду, теорії та практики професійної освіти, зарубіжного досвіду підготовки фахівців, запитів вітчизняного та зарубіжного ринку праці, теоретичних положень методологічних підходів до організації педагогічного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців.

Професійна підготовка сучасного фахівця в галузі початкової освіти неодмінно передбачає необхідність безперервної освіти, готовність до постійного підвищення своєї професійної майстерності в умовах розвитку інформаційного суспільства й інформатизації освітнього процесу [1, с. 126]. Саме тому, процес удосконалення фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи в педагогічних навчальних закладах спрямований на розв'язання методологічних, педагогічних, методичних проблем, які ставляться і розв'язуються через залучення студентів до практичної діяльності, спрямованої на підвищення рівня їх професійно-педагогічної підготовки, особливої актуальності набуває формування в них інформаційної компетентності [1, с. 127].

Швидкий розвиток інформаційних технологій стає рушійною силою не тільки у виробничих галузях, а й у сфері освіти. Сучасний комп'ютер може найбільш повно задовольнити дидактичні вимоги, які ставляться до матеріального забезпечення навчального процесу [5].

Модернізація професійної педагогічної освіти зорієнтована на підготовку нового покоління педагогів, які володіють не тільки традиційними, а й інноваційними технологіями навчання, здатних не тільки сприймати, зберігати й відтворювати, а й продукувати інформацію, керувати інформаційними потоками й ефективно їх обробляти, творчо й нестандартно вирішувати навчально-виховні задачі, які ставить перед ними сучасна освітня практика. Ці завдання можливо виконати за умови впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які якісно збагачують та доповнюють систему традиційних форм і методів навчання, забезпечують нові шляхи подачі інформації, інтенсифікують, урізноманітнюють навчально-виховний процес [4].

Інформаційне суспільство висуває нові вимоги до сучасного вчителя: це вміння орієнтуватись у великому обсязі інформації, використовувати ІКТ у професійній діяльності, прагнення до інноваційної діяльності, самоосвіти і саморозвитку. У свою чергу воно пропонує новітні засоби, які сприяють формуванню особистості вчителя нової генерації. ІКТ виступають як в якості мети предмета навчання, так і в якості інноваційного засобу реалізації освітніх цілей. Усе це свідчить про те, що підготовка майбутніх учителів до впровадження інформаційних технологій в процесі навчання молодших школярів стає актуальним предметом дослідження.

Інформатизація освіти сьогодні є ключовим питанням, що передбачає кардинальну зміну процесу підготовки педагогів в умовах інформаційного освітнього середовища, а також стала підставою для дослідження різноманітних аспектів підготовки майбутніх фахівців початкової школи, пошуку шляхів ефективного використання ІКТ у їхній подальшій професійно-педагогічній діяльності.

Варто зазначити, що з впровадженням воєнного стану на території України викладачами та студентами педагогічного факультету НПУ ім. М. П. Драгоманова доклалося багато зусиль для створення онлайн-школи «Освітній хаб». На онлайн-платформах проводяться різноманітні виховні заходи, майстер-класи, уроки різного рівня складності для учнів з усіх кутків України. Студенти та викладачі використовують різноманітні методи та засоби навчання, впроваджують новітні технології та подають матеріал в незвичному форматі. Таким чином, за два місяці вдалося структурувати роботу: створити телеграм чати для спілкування з батьками та дітьми, сформуванню постійний розклад з датою, часом та посиланням, а також залучити вже понад 150 дітей, які із задоволенням відвідують заняття та рекомендують «Освітній хаб» своїм друзям.

Фахова підготовка майбутніх учителів початкової школи у педагогічних закладах вищої освіти має здійснюватися як цілеспрямований, систематичний та організований процес. Варто відзначити, що викладачі ЗВО, які здійснюють підготовку педагогічних кадрів в умовах оновлення освіти мають бути спрямовані не лише на передачу студентам професійних знань, практичних умінь та навичок, а й зорієнтовані на формування в них стійкої мотивації, творчого потенціалу та таких особистісних якостей, що дадуть змогу ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах постійно зростаючого технічного прогресу.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює необхідність перетворення традиційних методів і технологій навчання для всієї галузі освіти, постійний пошук шляхів підвищення якості навчання й нових форм використання ІКТ у різних освітніх процесах. Усе це зумовлює необхідність удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, здатного не лише відповідати сьогоdnішнім запитам, зазначеним державними документами, а й спроможного постійно удосконалюватись та пристосовуватись до умов постійно розвиваючого інформаційного прогресу.

Список використаних джерел

1. Дрокіна А. С. Використання засобів інформаційних технологій як невід’ємна складова якісної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Компетентісно орієнтований підхід до освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 4 грудня 2014 р.). Харків : ФОП Шейніна О. В., 2014. С. 67–70.
2. Закон України «Про освіту» URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231> (дата звернення: 04.04.2022).
3. Ковальчук М. О. Методична система формування готовності вчителів початкових класів до використання мультимедійних технологій. Нові технології навчання: [наук.-метод. зб.] / Інсти інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України. К., 2016. Вип. 89. С. 112–117.

4. Ковальчук М. О. Методичний аспект створення навчального мультимедійного курсу для студентів вищої школи. Українська полоністика. Вип. 13. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2016. С. 198–206.

5. Мачинська Н. І., Стельмах С. С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.